

Bílá kniha obrany 2000 Nizozemí

Na konci listopadu roku 1999 zveřejnil nizozemský ministr obrany Frank de Grave „Bílou knihu obrany 2000“. Ve stejnou dobu byla zároveň prezentována vojenským představitelům členských zemí NATO a ZEU v Bruselu. O tomto zajímavém materiálu zpracoval pro čtenáře Vojenských rozhledů a na základě publikace „Defence White Paper 2000“ stručnou informaci příslušník vojenské části stálé delegace ČR při NATO mjr. Ing. Radomír Jahoda.

* * *

Dokument pokrývá období nadcházejících deseti let a reaguje na změny v politicko-vojenském mezinárodním prostředí a na změny ve vojenství. Jeho záměrem je zkvalitnit schopnosti nizozemských ozbrojených sil reagovat na současná a předpokládaná rizika.

Přínosem je nová forma přístupu ke zpracování tak významného materiálu, který má ve svém důsledku vliv nejen na nizozemské ozbrojené síly, ale na společnost jako celek.

Faktory, které ovlivnily vznik Bílé knihy

V první řadě to byly zásadní změny, ke kterým v letech 1989 až 1999 došlo, charakterizované pohybem od předvídatelného protivníka a charakteru ohrožení k mnohem složitějšímu mezinárodnímu bezpečnostnímu prostředí, kde mohou hrozby, respektive rizika, přijít z několika směrů a mohou být různého charakteru, často i ne ryze vojenského. Slovo *hrozby* bylo proto v nizozemských politicko-vojenských materiálech nahrazeno slovem *rizika*.

Politicko-vojenské plánování se v zásadě řídí třemi aspekty, kterými jsou:

1. Zájmy
2. Ambice
3. Reálné možnosti

Dalším důležitým faktorem byla vzrůstající důležitost **krizového managementu**, který se stal ve změněném politicko-vojenském prostředí denním úkolem č. 1. Na druhou stranu byly při tvorbě dokumentu vzaty v úvahu rizika, která ohrožují bezpečnost Aliance, jako šíření ZHN, mezinárodní kriminalita a terorismus. S cílem získat schopnosti efektivněji reagovat na tyto nové podmínky, bylo rozhodnuto pokračovat ve výstavbě plně profesionální armády a restrukturalizovat její složení tak, aby odpovídalo novým požadavkům.

Východiska zpracování dokumentu

- **Strategická koncepce a další materiály NATO včetně DCI** byly důležitými určujícími východisky při tvorbě nové Bílé knihy. Členství v NATO zůstává základním

kamenem obranné politiky Nizozemí. Pozornost byla věnována zvyšujícímu se významu operací krizového managementu na hranicích aliančního území a z toho vyplývající nutnost zvýšit strategickou mobilitu, schopnost dlouhodobého působení v místě operace, efektivní logistické zabezpečení, C4I a interoperabilitu.

- **Zkušenosti z Kosova a z operace Allied Force**, kde se projevila celá řada nedostatků ve vojenských kapacitách. Na základě této zkušenosti se potvrdila nutnost vážně se zabývat DCI (*Defence Capability Initiative*) a ESDI (*European Security and Defence Identity*). Byla demonstrována důležitost technicky vysoce vyspělého letectva a přesně naváděné munice.
- **Rámcový dokument** publikovaný na začátku roku 1999, který vytyčil hlavní prvky pro vytvoření Bílé knihy. Byl vypracován ve vzájemné spolupráci MO a MZV, protože jak tvrdí samotní Holanďané: Vojenská síla je nástrojem zahraniční politiky a jedna věc byla vždy jasně zdůrazňována: Nizozemí si bude i nadále udržovat své politicko-vojenské ambice na stávající úrovni.

Samotné zpracování Bílé knihy

Bílá kniha nebyla zpracována v izolaci pouze ministerstvem obrany, ale naopak, za širokého přispění veřejnosti a státních i nestátních institucí. Podle britského vzoru **byla tato problematika otevřena a zpřístupněna každému, kdo měl zájem do ní vnést své podněty, připomínky a návrhy.** Prostřednictvím mnoha jednání a seminářů, ale rovněž tak i s využitím internetu, byla vedena po dobu šesti měsíců komunikace s vědeckými, obchodními, průmyslovými a náboženskými institucemi, odbory, politiky a nevládními organizacemi.

Z analýzy této komunikace vyplynuly některé společné charakteristiky: např., že všeobecné cítění je takové, že je nutné zvýšit bojovou sílu ozbrojených sil, a to zejména pozemních vojsk. Široce rozvinutá byla etická debata o tom, kdy a za jakých podmínek síly nasadit.

Velmi zajímavým poznatkem bylo zjištění, že veřejnost je ochotna akceptovat případné ztráty na lidských životech i v takových akcích, jakou je operace KFOR v Kosovu. Avšak hlavním a nejdůležitějším výsledkem této debaty bylo, že **tvorba tohoto závažného dokumentu byla transparentní a vedla ke zvýšení zájmu o ozbrojené síly a ke zvýšení veřejné podpory ozbrojeným silám.** Na základě tohoto pozitivního výsledku bylo proto rozhodnuto pokračovat v diskuzi se společností. (Příklad veřejné podpory, viz tab.)

Otázky	Odpovědi v %		Bez názoru v %
	ANO	NE	
Podpora ozbrojených sil	75	14	11
Podpora NATO	85	6	9
Ochota akceptovat případné ztráty v Kosovu	67	16	17

I ze strany politiků byl zaznamenán větší zájem o ozbrojené síly, který se projevil zvláště v tom, že jak vládní, tak opoziční strany nadále nepodporují trend snižování vojenského rozpočtu (od roku

1989 došlo ke snížení z 3,1 % na 1,7 % HDP), ale naopak, většina z nich prosazuje jeho zvýšení.

Restrukturalizace ozbrojených sil

I pro začátek 21. století se předpokládá, že OS Nizozemí budou plnit následující tři základní úkoly:

1. Ochrana integrity národního území a území aliančních spojenců.
2. Posilování mezinárodního práva a stability.
3. Poskytování pomoci civilním orgánům při udržování práva a pořádku, poskytování pomoci v případě katastrof včetně pomoci humanitární, obojí na národní a mezinárodní úrovni.

Cílem načrtnutých změn je dosáhnout efektivnější, flexibilnější, rychle rozmístitelné a logisticky zajištěné síly, které budou schopny operovat pod vedením NATO, OSN a ZEU (respektive EU). Cesta k dosažení těchto vytyčených cílů předpokládá na jedné straně výraznou redukci některých součástí, na straně druhé personální a technické posílení těch součástí, jež budou hrát v budoucnu větší roli.

V rámci redukce se předpokládá:

- zrušení až 800 míst v součástech strategického stupně velení, tedy na MO a GŠ;
- rozpuštění tří mobilizovaných tankových praporů;
- zrušení jedné letky F-16 a odprodej osmnácti letadel;
- odprodání tří námořních průzkumných letounů P3C Orion;

Redukce se rovněž dotkne dalších námořních jednotek.

V rámci posílení se předpokládá:

- zvýšení počtů osob u mechanizovaných jednotek celkově o 1000 vojáků;
- vytvoření nového praporu námořní pěchoty o síle 300 vojáků;
- posílení logistických jednotek taktické vrtulníkové skupiny o 300 osob a personální posílení ženijních a zdravotních jednotek;
- nákup dalších čtrnácti lehkých víceúčelových vrtulníků;
- nákup šesti systémů SHORAD (*Short Range Air Defence*);
- vytvoření společného centra PVO, které je v současnosti rozděleno na PVO pozemních sil a letectva;
- vytvoření schopností pro efektivní CIMIC (*Civil Military Cooperation*);

Zvýšením počtů osob u vybraných jednotek a vytvořením některých nových jednotek dojde k nárůstu počtu aktivních praporů na 24. To podle nizozemských odborníků zajistí ozbrojeným silám schopnost působit s jednotkami o velikosti praporu až ve čtyřech mírových operacích současně, přičemž je kalkulováno s pravidelnou rotací a maximální dobou nasazení tři roky.

Celkově by měly nizozemské ozbrojené síly dosáhnout koncem roku 2009 početního stavu i s civilními zaměstnanci 76 tisíc osob. V případě konfliktu velkého rozsahu se počítá s povoláním záloh, což zvýší početní stav na 109 tisíc osob.

Personální management

Za klíčový faktor k dosažení stanoveného cíle je považována personální práce, které je věnována mimořádná pozornost včetně navýšení finančních prostředků na vypracování a následné implementování nové personální politiky v průběhu příštích deseti let. Jedním z hlavních důvodů této pozornosti je změna pracovních příležitostí na trhu práce v neprospěch OS, jež klade mimořádné požadavky na schopnosti personálního managementu získávat dostatečný počet vzdělaného a fyzicky zdatného personálu.

V rámci personálního systému **dojde ke změně poměru mezi těmi vojáky, kteří mají vojenskou službu jako celoživotní povolání, a mezi těmi, kteří slouží na dobu určitou, a to z poměru 60:40 na 40:60.** Dále se předpokládá změna důchodového systému a podstatné omlazení vojenského personálu.

Navrhované změny rovněž předpokládají restrukturalizaci vzdělávacího a výcvikového systému vzájemným sloučením různých zařízení. V oblasti školství dojde ke sloučení administrativy tří vojenských akademií v jednu, od čehož se očekává jasnější a těsnější spolupráce v rámci přípravy důstojníků podle reálných potřeb OS.

* * *

Záměry a plány obsažené v Bílé knize byly předmětem diskuse Dolní komory nizozemského parlamentu na počátku tohoto roku. Debata v parlamentu, jak se očekávalo, nevedla k zásadním změnám v dokumentu.